

PSA-screening kan vara lämplig för män med god hälsa

PSA-screening bland män med god hälsa kan kopplas till minskad risk för död i prostatacancer samtidigt som risken för överbehandling tycks vara liten. Detta rapporteras i Journal of Clinical Oncology.

I den stora amerikanska PLCO-studien (Prostate, lung, colorectal and ovarian screening study) kunde ingen signifikant effekt av PSA-screening visas på prostatacancerspecifik mortalitet i en stor kohort män. En samtidig europeisk studie visade visserligen en signifikant effekt men också att ytterligare 48 män behövde behandlas (med radikal prostatektomi eller strålbehandling, med eller utan hormonterapi) för att förhindra ett dödsfall i sjukdomen. Nyligen rapporterade dock en svensk studie ett NNT på 12 i en population som var yngre och troligen friskare än den amerikanska. Författarna till den amerikanska studien har nu gjort en sekundäranalys där man tittat på effekten bland sina friskare studiedeltagare.

Runt 77 000 amerikanska män randomiserades 1993–2001 till intervention med upprepad PSA-screening och rektalpalpation eller till vanlig vård. Efter tio års uppföljning hade 9 565 dödsfall inträffat, varav 164 i prostatacancer. I den nya analysen sågs en signifikant minskning av risken för prostatacancerspecifik mortalitet bland män med ingen eller minimal komorbiditet som randomiserats till PSA-screening jäm-

»Eftersom detta är en sekundäranalys ... får dock resultaten ses som hypotesgenererande snarare än definitiva.«

fört med dem som fått vanlig vård (22 mot 38 dödsfall, $P=0,03$). För att förhindra ett dödsfall i prostatacancerspecifik mortalitet vid tio år beräknades ytterligare fem män behöva behandlas i denna grupp. Bland män med åtminstone en samtidig sjukdom hade de som randomiserats till PSA-screening inte lägre dödlighet i prostatacancer än de som inte randomiserats till interventionen (62 mot 42 dödsfall, $P=0,08$).

I gruppen män utan komorbiditet är risken för att hinna dö av andra orsaker relativt låg, och dessa män har dessutom större chans att få kurativ behandling än de med påtaglig komorbiditet. Detta förklarar troligen varför PSA-screening – och därmed tidig upptäckt av prostatacancer – hade bättre effekt i denna grupp. NNT rapporterades på en lovande låg nivå jämfört med vad man funnit i tidigare studier. Eftersom detta är en sekundäranalys utförd efter randomisering får dock resultaten ses som hypotesgenererande snarare än definitiva.

Karin Sundström
läkare, doktorand, Karolinska institutet,
Stockholm

Crawford ED, et al. J Clin Oncol. 2011;29:355-61.

var förknippat med högre risk för exacerbation. Däremot var kombinationen steroider och albuterol vid behov, men inga dagliga steroider, förknippat med ett så pass bra resultat att det bör övervägas för barn med lindrig och välkontrollerad astma på grund av minskad risk för biverkningar till följd av kontinuerlig steroidbehandling, skriver författarna.

Anders Hansen
leg läkare, frilansjournalist
andershansen74@hotmail.com

Martinez FD, et al. Lancet. 2011;377:650-7.
doi: 10.1016/S0140-6736(10)62145-9

Daglig steroidbehandling kan påverka långd- tillväxten. Kombinationen steroider och albuterol vid behov är därför ett alternativ vid lindrig och välkontrollerad astma.

Foto: SPL/IBL

Nitroglycerin förbättrade bentätheten

I JAMA presenteras en studie i vilken man visar att nitroglycerinsalva skyddar mot osteoporos. Bakgrunden till undersökningen är att tidigare forskning visat att nitroglycerin tycks skydda mot bennedbrytning och stimulera nybildning av ben.

Studien har bedrivits i Kanada under perioden 2005–2010 och bygger på 243 postmenopausala kvinnor som randomiserats till behandling med en salva innehållande nitroglycerin (motsvarande 15 mg) eller placebo. Salvan smordes in dagligen på armen under två års tid. Författarna har därefter undersökt benmineraltätheten (BMD) i femur, höft och ländrygg.

Det visade sig att kvinnor som använt nitroglycerin ökade sin benmineraltäthet i ländkotorna från 1,05 till 1,14 g/cm² under tvåårsperioden. För placebogruppen noterades en ökning från 1,06 till 1,08 g/cm². Det innebär en förbättring på 6,7 procent i behandlingsgruppen jämfört med placebogruppen. Tittar man på mätningen över höften noterades en ökning från 0,92 till 0,97 g/cm² i nitroglyceringruppen mot en minskning från 0,93 till 0,92 g/cm² i placebogruppen, vilket innebär en förbättring på 6,2 procent i behandlingsgruppen.

För femur noterades att BMD steg från 0,88 till 0,93 g/cm² i behandlingsgruppen och minskade från 0,87 till 0,86 i placebogruppen, en förbättring med 7,0 procent för behandlingsgruppen. Ytterligare ett antal parametrar, däribland kortikal tjocklek och benspecifikt alkaliskt fosfat, förbättrades dessutom i nitroglyceringruppen efter två års behandling.

Vad gäller biverkningar var huvudvärk vanligare i gruppen som fått nitroglycerinsalva. Tittar man på allvarliga biverkningar noterades inte några skillnader mellan grupperna. Författarna konstaterar att den benskyddande effekten bör betraktas som måttlig men understryker att nitroglycerinsalva är en både billig och enkel behandling. De efterfrågar ytterligare studier inom fältet.

Anders Hansen
leg läkare, frilansjournalist

Jamal SA, et al. JAMA. 2011;305(8):800-7.